

Ας γνωρίσουμε τα οχτώ είδη νοημοσύνης:

Λεκτική νοημοσύνη

Η γλωσσική ή λεκτική νοημοσύνη, της οποίας πηγή είναι ο αριστερός κροταφικός λοβός, αφορά όλες τις λεκτικές ικανότητες του ανθρώπου.

Περιλαμβάνει τους τρόπους με τους οποίους παράγουμε τη γλώσσα, αλλά και την κατανόηση και τη δημιουργία λεπτών αποχρώσεων στην έκφραση του λόγου, όπως είναι η αλλαγή της σημασίας των λέξεων, η αντίληψη των κανόνων, του μέτρου και των ρυθμών της ανάλογα με το κυμάτισμα της φωνής, η ικανότητα πλοκής των λέξεων, αλλά και η ικανότητα εκμάθησης και ομιλίας διαφορετικών γλωσσών.

Εμπεριέχει επίσης την ικανότητα εξήγησης γεγονότων, πράξεων ή απλών λέξεων και ορισμών με λόγια, την ικανότητα διδασκαλίας, μάθησης, ανάλυσης, μνήμης, αλλά και την ικανότητα για χιούμορ και λογοπαιγνία. Τα παιδιά που έχουν αναπτυγμένη τη λεκτική νοημοσύνη μπορούν να μάθουν καλύτερα με τη βοήθεια του προφορικού και του γραπτού λόγου. Οι ενήλικες που έχουν αναπτυγμένη την ευφυΐα αυτή μπορεί να είναι ποιητές, λογοτέχνες, δημοσιογράφοι και πολιτικοί.

Αριθμητική/λογική νοημοσύνη

Η μαθηματική νοημοσύνη, της οποίας πηγή είναι το δεξί ημισφαίριο, είναι η ικανότητα της επαγωγικής, της αναγωγικής και της επιστημονικής λογικής. Περιλαμβάνει την ικανότητα του ατόμου να ερευνά κατηγορίες και σχέσεις, να μπορεί να χειρίζεται τα μαθηματικά σύμβολα και τις αριθμητικές σχέσεις, να εκτελεί σύνθετους υπολογισμούς και να συγκρατεί σειρά από λεπτομέρειες στη μνήμη του.

Επιστήμονες, μαθηματικοί, φιλόσοφοι, προγραμματιστές, στατιστικοί, λογιστές και ντετέκτιβ βασίζονται σε αυτή τη νοημοσύνη. Τα παιδιά με αναπτυγμένη μαθηματική νοημοσύνη μαθαίνουν καλύτερα μέσα από αριθμούς και λογική σκέψη να υπολογίζουν και να οργανώνουν τις διάφορες πληροφορίες που έχουν ως δεδομένα, ενώ στοχεύουν στη λύση των προβλημάτων και στην αναζήτηση της σχέσης αιτίας αποτελέσματος σε οποιοδήποτε πρόβλημα, μαθηματικό ή μη.

Συναισθηματική νοημοσύνη (Διαπροσωπική νοημοσύνη)

Η διαπροσωπική νοημοσύνη βασίζεται στην ικανότητα του ανθρώπου να καταλαβαίνει τους άλλους. Πιο συγκεκριμένα, να μπορεί να επισημάνει τους σκοπούς, τα κίνητρα και τα ενδιαφέροντά τους, να κατανοήσει τη συμπεριφορά τους και να δουλέψει μαζί τους αποτελεσματικά. Περιλαμβάνει την αποτελεσματική λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία, την ικανότητα παρατήρησης και ανάλυσης των ατομικών διαφορών και την ικανότητα συνεργατικής σχέσης και δουλειάς.

Η κύρια πηγή της ευφυΐας αυτής βρίσκεται στον μετωπιαίο λοβό και στον νέο φλοιό. Δάσκαλοι, γονείς, πολιτικοί, ψυχολόγοι, πωλητές, διευθυντές, θεραπευτές, αλλά και θρησκευτικοί ηγέτες βασίζονται στη διαπροσωπική νοημοσύνη. Τα παιδιά αναπτύσσουν σταδιακά τη διαπροσωπική τους νοημοσύνη αποκτώντας με το πέρασμα του χρόνου εμπειρίες μέσα από τη ζωή τους στην οικογένεια, στις παρέες, στο σχολείο και στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Με τη σταδιακή συμμετοχή τους σε ομάδες εργασίας οι οποίες δουλεύουν για έναν κοινό σκοπό, με τη συνεργασία και την αλληλεπίδραση με άλλα παιδιά, γνωρίζοντας τη διαφορετικότητά τους και μαθαίνοντας να αντιδρούν στις διαθέσεις τους και εξελίσσοντας τον εαυτό τους μέσα από τα λάθη και τις εμπειρίες τους τα παιδιά αναπτύσσουν τη διαπροσωπική τους νοημοσύνη. Σημαντικό ρόλο παίζουν και οι σχέσεις με τους ενηλικούς. Όταν, π.χ., τα παιδιά πείθουν διακριτικά το δάσκαλό τους για παράταση χρόνου ώστε να τελειώσουν την εργασία τους ή όταν διαπραγματεύονται με τους γονείς τους για το πόση ώρα θα παίξουν με το αγαπημένο τους παιχνίδι και τότε θα διαβάσουν.

Ενδοπροσωπική νοημοσύνη

Η ενδοπροσωπική νοημοσύνη, δίνει την ικανότητα στον άνθρωπο να κατανοήσει τα βαθύτερα αισθήματα, επιθυμίες και ιδέες του ίδιου του εαυτού. Αποτελεί την ικανότητα της προσωπικής γνώσης που στρέφεται προς τον εαυτό μας. Περιλαμβάνει τις δεξιότητες της αυτοσυγκέντρωσης, της επιμέλειας, της προσοχής, της υψηλής μεθοδικότητας στη σκέψη και στη λογική, της κατανόησης των πολλών και διαφορετικών αισθημάτων μας, τα οποία και σχετίζονται με την εκάστοτε συμπεριφορά μας.

Η κύρια πηγή της ευφυΐας αυτής βρίσκεται στον μετωπικό λοβό και στον νέο φλοιό. Υπάρχει όμως κάτι που κάνει την ευφυΐα αυτή ξεχωριστή σε σχέση με τις υπόλοιπες. Αυτό βρίσκεται στη δυνατότητά της να ενοποιεί όλες τις άλλες μορφές νοημοσύνης, αφού με το να επιτυγχάνει τη βαθύτερη γνώση του εαυτού μας, επιτυγχάνει και τη γνώση της σημασίας της ζωής, προωθεί την κατανόηση του εαυτού ως μέρους της ευρύτερης πραγματικότητας,

την προσαρμογή του και την καλή αντιμετώπιση καταστάσεων με τη βοήθεια στρατηγικών, ενώ του δίνει τη δυνατότητα να αποκτήσει ικανότητες διαίσθησης, ενόρασης και ενότητας.

Όσοι έχουν αναπτυγμένη την ευφυΐα αυτή αξιοποιούν και εμπλέκουν αποτελεσματικά όλα τα άλλα είδη νοημοσύνης, γνωρίζουν τις αδυναμίες τους και είναι προσεκτικοί στις αποφάσεις και στις επιλογές τους. Αυτοί είναι οι ψυχοθεραπευτές, οι φιλόσοφοι και οι αυτοδημιούργητοι άνθρωποι. Τα παιδιά με αναπτυγμένη ενδοπροσωπική νοημοσύνη μαθαίνουν καλύτερα με μετα-διανοητικές διεργασίες, δηλαδή παρατηρώντας τον τρόπο με τον οποίο σκέφτονται και εξελίσσονται, βελτιώνοντας τον εαυτό τους και τις θετικές και αρνητικές πλευρές τους, αλλά βελτιώνοντας και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και κατανόησης και χειρισμού των συναισθημάτων τους.

Σωματική/κιναισθητική νοημοσύνη

Η σωματική νοημοσύνη βασίζεται στην ικανότητα του ανθρώπου να μπορεί να χρησιμοποιεί ανεξάρτητα αλλά και συνδυαστικά τις κινητικές του δεξιότητες. Δίνει στο ανθρώπινο σώμα τη δυνατότητα να λειτουργήσει αρμονικά και συνεργατικά με τον εγκέφαλο και με τη βοήθειά του να λύνει προβλήματα, να εκφράζει ιδέες, γνώσεις και συναισθήματα. Η πηγή της ευφυΐας αυτής βρίσκεται στην αλληλεπίδραση του εγκεφαλικού φλοιού με το νωτιαίο μυελό.

Η αλληλεπίδραση αυτή μας δίνει τη δυνατότητα να συνδυάσουμε την αντίληψη με την κίνηση, κάτι που προκαλεί την εκτέλεση συγκεκριμένων κινήσεων των μυών, αλλά και τον κατάλληλο συνδυασμό τους όταν χρειάζεται. Αθλητές, χειρουργοί, χορευτές, χορογράφοι, γραφίστες, ηθοποιοί, τεχνίτες χρησιμοποιούν τη σωματική νοημοσύνη. Τα παιδιά που έχουν αναπτυγμένη τη νοημοσύνη αυτή απολαμβάνουν τα παιχνίδια και τις κινητικές δραστηριότητες, ενώ έχουν ιδιαίτερο ταλέντο στις μιμητικές δεξιότητες.

Είναι πιο εύκολο γι' αυτά να μαθαίνουν μέσω της κίνησης, είτε αυτή είναι αδρή, όπως ο χορός, εκφράζοντας ιδέες και συναισθήματα, είτε λεπτή, μέσω του χειρισμού διάφορων αντικειμένων ή υλικών και κατασκευάζοντας με τη βοήθειά τους γλυπτά, πίνακες ή άλλες δημιουργίες.

Μουσική/ρυθμική νοημοσύνη

Η μουσική νοημοσύνη στηρίζεται στην απόλαυση και στην κατανόηση της μουσικής. Πηγή τη ευφυΐας αυτής είναι το δεξί ημισφαίριο, στο οποίο γίνεται η επεξεργασία όλων των ακουσμάτων. Εμπεριέχει την ικανότητα του ανθρώπου να νιώθει το ρυθμό, τη χροιά του ήχου, τη μελωδία, το συνδυασμό των οργάνων και των μουσικών μέτρων, την αντίληψη της διαφορετικότητας των ειδών της μουσικής, αλλά και τη συνάφειά τους. Εμπεριέχει επίσης την ικανότητα για συναισθηματική έκφραση του ατόμου μέσω της μουσικής, είτε ως σύνθεση είτε ως εκτέλεση.

Η εκτέλεση περιλαμβάνει το παίξιμο ενός οργάνου, το τραγούδι, το χορό. Συνθέτες, οργανοπαίχτες, μουσικοί, τραγουδιστές χρησιμοποιούν αυτή τη νοημοσύνη. Τα παιδιά με καλή μουσική νοημοσύνη μαθαίνουν καλύτερα μέσα από ήχους, τραγούδια και ρυθμούς, ενώ

μπορούν να εκφράσουν ιδέες, γνώσεις και συναισθήματα με τη βοήθεια της μουσικής. Πολλές φορές μάλιστα εκφράζονται με τα δικά τους μουσικά κομμάτια από τη βρεφική τους κιόλας ηλικία, τα οποία αποτελούνται από σύνθετους ή απλούς ρυθμούς με τη βοήθεια οποιουδήποτε αντικειμένου. Ακόμα και με μια κατσαρόλα!

Χωρική νοημοσύνη

Η χωρική νοημοσύνη δίνει την ικανότητα στον άνθρωπο να αναπαραστήσει το χώρο που βλέπει στο μυαλό του. Τον βοηθά να παρατηρεί και να χειρίζεται με επιδεξιότητα μια μορφή ή ένα αντικείμενο, να παρατηρεί και να δημιουργεί συνθέσεις με έναν ιδιαίτερα παραστατικό τρόπο, φτιάχνοντας ένα ακριβές αντίγραφο αυτού που παρατηρεί.

Η πηγή της ευφυΐας αυτής βρίσκεται στον δεξιό πλευρικό λοβό. Περιλαμβάνει την ικανότητα της δραστηκής φαντασίας, του καλού προσανατολισμού στο χώρο, του χειρισμού των εικόνων, την αναγνώριση σχέσεων αντικειμένων και διαστημάτων και την καλή θεώρηση των πραγμάτων από διαφορετική οπτική γωνία. Αυτή η νοημοσύνη είναι απαραίτητη στους αρχιτέκτονες, στους γλύπτες, στους διακοσμητές, στους καλλιτέχνες, στους μηχανικούς, στους εφευρέτες, στους πιλότους, στους καπετάνιους και στους οδηγούς.

Τα παιδιά με καλή χωρική νοημοσύνη μαθαίνουν καλύτερα χρησιμοποιώντας τα οπτικά μέσα που τους δίνονται και τείνουν να οργανώνουν τη σκέψη τους στο χώρο και να συγκροτούν τις ιδέες τους πριν τις γράψουν. Ενδιαφέρονται να μελετούν γραφήματα και χάρτες και τους αρέσει να σκέφτονται με εικόνες, καθώς επίσης και να τις δημιουργούν.

Νατουραλιστική νοημοσύνη

Η νατουραλιστική νοημοσύνη εμπεριέχει την ικανότητα του ανθρώπου να αναγνωρίζει τη χλωρίδα και την πανίδα, να ξεχωρίζει τα διάφορα ζωντανά όντα, φυτά και ζώα, να διακρίνει αντικείμενα και διαδικασίες από τον φυσικό κόσμο και να τα χρησιμοποιεί επικοινωνητικά. Τα άτομα αυτά αγαπούν όχι μόνο να αναγνωρίζουν, αλλά και να κατηγοριοποιούν το φυτικό και ζωικό βασίλειο.

Τέτοια ευφυΐα έχουν οι βιολόγοι, οι βοτανολόγοι, οι γεωργοί, οι κυνηγοί, οι γεωλόγοι, οι σεφ. Τα παιδιά με αναπτυγμένη νατουραλιστική νοημοσύνη μαθαίνουν καλύτερα μέσα από την αλληλεπίδραση με τη φύση και το περιβάλλον, όπως με εκδρομές στη φύση, με εργασίες που σχετίζονται με την παρακολούθηση των φυσικών φαινομένων, όπως είναι η καλλιέργεια οσπρίων και τα πειράματα στη φύση ή στην τάξη και με τη φροντίδα φυτών και ζώων.

Η σημασία της εμπλουτισμένης μάθησης. Αν μετά τα παραπάνω αρχίζετε να καταλαβαίνετε πόσο πολύπλοκη μπορεί να είναι τελικά η έννοια της νοημοσύνης, αλλά και πόσο σύνθετη και πολύτιμη είναι η λειτουργία του εγκεφάλου, τότε σκεφτείτε τι ερεθίσματα χρειάζεται ένα παιδί για να αναπτύξει αποτελεσματικά όλο το φάσμα της νοημοσύνης του. Ίσως ήρθε η ώρα λοιπόν να αναθεωρήσουμε τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουμε την διαδικασία όχι μόνο της μάθησης, αλλά και της καθημερινότητας των παιδιών μας.

Ήδη γνωρίζουμε πως αυτά που μαθαίνει ένα παιδί μέχρι το πέμπτο έτος της ηλικίας του

αποτελούν τουλάχιστον το 50% των νοητικών δεδομένων για την υπόλοιπη ζωή του! Σύμφωνα όμως με πρόσφατες έρευνες, η ποσότητα αλλά και η ποιότητα των ερεθισμάτων που δίνουμε στα παιδιά από την πρώτη κιόλας ηλικία, όχι απλώς τα τροφοδοτούν με γνώσεις, αλλά δημιουργούν και συνδέσεις στα εγκεφαλικά κύτταρα φτιάχνοντας τη βάση στην οποία θα αποθηκεύουν πληροφορίες για την υπόλοιπή τους ζωή. Αυτός λοιπόν είναι ο βασικός σκοπός της εμπλουτισμένης μάθησης, αλλά και ο τρόπος με τον οποίο υλοποιείται. Κάνοντας τη μάθηση βιωματική με τη χρήση ειδικού παιδαγωγικού υλικού, εκπαιδευτικών και εποπτικών μέσων και προσφέροντας τον κατάλληλο για κάθε παιδί συνδυασμό πληροφοριών και ερεθισμάτων τα οποία καλύπτουν όλες τις ευφυΐες του και ενεργοποιούν όλες τις αισθήσεις του, δίνουμε στο παιδί τη δυνατότητα να μεγιστοποιήσει τις φυσικές του κλίσεις και δυνατότητες.

<http://tro-ma-ktiko.blogspot.com>